

„CO PŘINESE ROK 2006?“ ZPRAVODAJ SPECIÁL

SPECIÁL - PROSINEC 2005

ZDRAVÁ MĚSTA, OBCE A REGIONY ČR

ROZHOVOR

**Zdravá města jsou pro nás
důležitým partnerem**

**Rozhovor s ministrem pro místní
rozvoj Mgr. Radko Martínkem
o právě proběhlé konferenci NSZM
ČR a MMR ČR na téma
„Jak úspěšně čerpat zdroje EU?“**

***Co vedlo Ministerstvo pro místní rozvoj k tomu, že se v právě
proběhlé akci výrazně zaměřilo právě na téma čerpání
evropských zdrojů?***

V příštím roce končí současné finanční období pro čerpání zdrojů z EU a od roku 2007 nás čeká nové, které bude bezesporu v mnoha směrech pro celou ČR klíčové. Především půjde o velkou sumu peněz, která do ČR prostřednictvím fondů EU poteče a zároveň to bude také poslední období, kdy bude mít ČR na finanční podporu nárok. O tom, kolik peněz nakonec budeme schopni skutečně vyčerpat, rozhodne naše připravenost, a to je otázka nejen pro MMR, ale především pro municipality, které jsou hlavními příjemci dotací. Bylo proto logické uspořádat konferenci na toto téma společně se zástupci samospráv a dalších potenciálních žadatelů o evropské zdroje.

***Konferenci „Jak úspěšně čerpat zdroje EU?“ jste pořádali
společně s Národní sítí Zdravých měst. Proč se ministerstvo
rozhodlo právě pro tohoto partnera?***

Národní síť Zdravých měst velmi dobře znám, neboť v době, kdy jsem působil ještě jako starosta, vstupovala Moravská Třebová do NSZM. Pro nás je asociace Zdravých měst, obcí a regionů velmi důležitým partnerem, neboť reprezentuje iniciativu, která může v konkrétním prostoru připravit podmínky pro to, aby se finanční prostředky plynoucí z domácích resortů a především z EU vynakládaly na skutečně potřebné investice. Je velmi důležité skloubit ekonomický rozvoj s péčí o životní prostředí a s péčí o zdraví obyvatelstva. Bez zdravých a vzdělaných

lidí a zdravého životního prostředí nemůžeme dosáhnout prosperity. Jsem přesvědčen, že právě v těchto oblastech, především na lokální a regionální úrovni, může NSZM sehrát velmi dobrou roli, i proto, že může zvýšit zájem o čerpání peněz na tzv. měkké projekty. Věřím, že dnešní setkání přispělo také k tomu, abychom si navzájem sdělili, v čem my bychom měli věci dělat jinak, resp. lépe a na druhé straně, jaké jsou vaše názory na to, co je v této oblasti potřeba změnit, aby čerpání peněz bylo efektivní.

***Zmiňujete měkké projekty, zaměřující se zejména na rozvoj
lidských zdrojů, je to v dnešní době problém?***

Dnes nemáme problém s projekty na infrastrukturu či velké investice. Zde poptávka převyšuje nabídku. Nejsme však stále schopni vyčerpat zdroje právě na tzv. měkké projekty – vzdělávání, sociální služby, atd. To vidím jako problém do budoucna, neboť právě EU vydává na tyto účely velké peníze. Tyto projekty mají vytvořit podmínky pro rozvoj jednotlivých členských zemí na takovou úroveň, aby po skončení tohoto programovacího období již nepotřebovaly další pomoc a naopak, byly schopny pomáhat slabším členům. I v tomto ohledu spoléhám na Zdravá města, obce a regiony, že budou vytvářet dostatek kvalitních projektů, které budou zvyšovat lidský potenciál a podporovat udržitelný rozvoj.

SLOVO ŘEDITELE NSZM

„Poděkování za aktivitu Zdravých měst, obcí a regionů“

Vážení přátelé,

dostává se vám do rukou letošní závěrečné číslo Zpravodaje Národní sítě Zdravých měst ČR. Po celý rok jsme se snažili, aby vám tento bulletin přinášel aktuální zprávy ze Zdravých měst, obcí a regionů. Zabývali jsme též aktivitami naší asociace na národní a mezinárodní úrovni. Doufám, že jsme v tomto ohledu naplnili vaše očekávání a že Zpravodaj přinášel zajímavé informace a inspiraci.

Zajímavou informací a věřím, že snad i dobrou zprávou pro Českou republiku může být, že Zdravých měst, obcí a regionů u nás neustále přibývá. V letošním roce jsme dokonce zaznamenali rekordní zájem a příliv „nováčků“. NSZM tedy pro rok 2005 čítá celkově již 65 členů, se zastoupením téměř ve všech krajích - přičemž dva kraje, Vysočina a Zlínský, jsou přímo členy naší asociace.

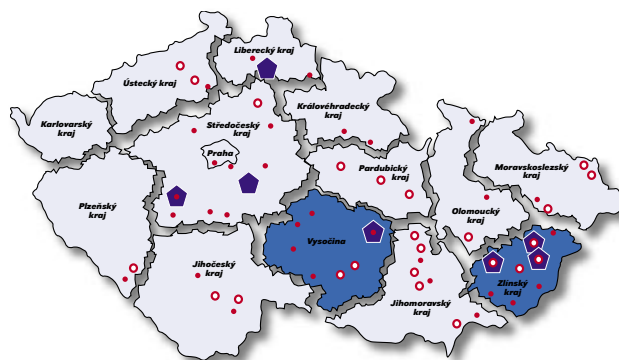
Do společných celostátních kampaní se zapojily desítky měst a obcí. Celkově letos vámi realizované kampaně dosáhly úctyhodného počtu 136 a zapojily do hry desítky tisíc lidí. Je tedy namístě zasloužená pochvala a poděkování všem členům NSZM za vaši aktivitu a úspěšné akce.

Nejen o kampaních však píše Zpravodaj NSZM. Od letošního roku se zaměřujeme na mnohem širší spektrum zpráv než v minulosti, vychází dokonce řada speciálních čísel. Je to pozitivní efekt činnosti rozšířeného týmu Kanceláře NSZM (který mimochodem není placen členy asociace, ale Evropskou unií, a to díky úspěšným projektům Kanceláře). Nový komunikační úsek se nyní stará nejen o vydávání bulletinů, ale zajišťuje též propagaci vašich aktivit v širokém spektru médií, obstarává internetový informační servis a v neposlední řadě zasílá anglickou verzi Zpravodaje do celé Evropy. Stejně tak se velice často setkáváte s výstupy a službami, které mají na starost kolegové z organizačního a ekonomického úseku Kanceláře. Chci proto všem svým kolegům v centrále NSZM velice poděkovat za jejich úspěšnou práci ve prospěch Zdravých měst, obcí a regionů. Jako důkaz bych rád připomněl nedávnou Konferenci NSZM, navštívenou několika stovkami účastníků, na které jsme měli možnost osobně diskutovat s ministrem pro místní rozvoj na téma „Jak úspěšně čerpat zdroje EU“. Téma jistě hovoří samo za sebe, a Zdravý kraj Vysočina i několik

pokročilých Zdravých měst se měly v tomto směru oprávněně na akci čím pochlubit.

Nyní dovolte další poděkování, které je určeno profesionálům, bez kterých by Zdravá města, obce a regiony nemohla fungovat. Mluvím samozřejmě o koordinátorech PZM a MA21 ve všech členských municipalitách NSZM. Ostatně, bez jejich pravidelných zpráv by Zpravodaj ani další média neměla potřebné informace o širokém regionálním dění. Vzájemnou informovaností však kontakt s kolegy koordinátory letos zdaleka nekončil, naopak naše spolupráce získala oproti předchozímu období výraznou dynamiku. Příčinou nebyl pouze start nového akreditovaného vzdělávacího programu

pro koordinátory, který letos měl již tři pokračování. Hlavní zlom přinesla série novinek v oblasti internetových nástrojů, které NSZM připravila ve spolupráci s resorty a odbornými partnery. Vzpomínám si, že jsme na mnoha letošních akcích diskutovali o Databázi MA21, Databázi příkladů dobré praxe a DataPlánu NSZM. Hledat inspirace a nápady z dalších měst a obcí se díky internetu a aktivitám NSZM stává hračkou a já věřím, že nás tato praktická hra všechny skutečně bude bavit. To je samozřejmě řečeno s úsměvem, ale právě tyto kroky ve využívání moderních informačních technologií byly společně s metodickou činností NSZM důvodem pro nominaci naší asociace na cenu OSN za přínos ke kvalitě veřejné správy. Ačkoliv nominace není ještě cenou samotnou, je toto gesto ze strany Ministerstva vnitra ČR jistě potěšujícím povzbuzením do další naší činnosti.

Blíží se konec roku 2005 a určitá bilance je jistě namístě. V další části svátečního vydání Zpravodaje NSZM vám proto chceme nabídnout krátké ohlédnutí za důležitými okamžiky letošního dění v Projektu Zdravé město a místních Agendách 21 po celé České republice.

Petr Švec, ředitel NSZM

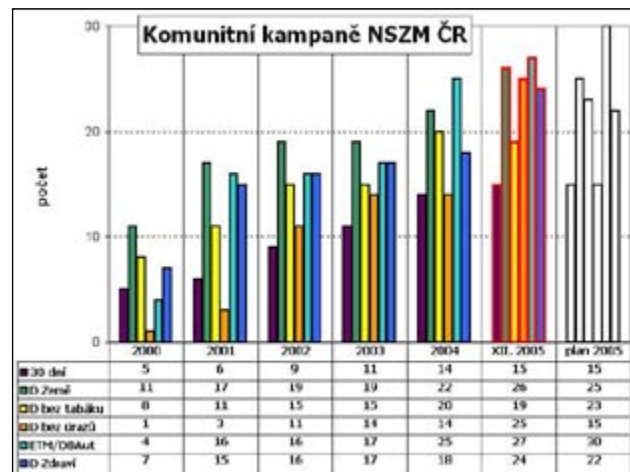
Úspěchy Zdravých měst - nejen doma

Na těchto řádcích se zaměříme na několik vybraných úspěchů Zdravých měst, obcí a regionů na domácím poli i v zahraničí. Na mezinárodní scéně se letos opakovaně blýsklo Zdravé město **Kroměříž**, které získalo ocenění za loňskou realizaci kampaně Evropský týden mobility a zanedlouho na to se stalo prvním městem s Bezpečnou školou ve střední Evropě. Na domácí scéně byla oceněna řada měst, která se zaměřila na zlepšování životního prostředí svých obyvatel. **Litoměřice** uspěly na poli solární energie a ve své kategorii získaly druhé místo mezi stále rostoucí konkurencí. Zdravé město **Karviná** získalo ocenění za zklidňování dopravy ve městech a obcích. Zdravé město **Litomyšl** se může pro letošní rok pyšnit titulem „Evropské kvetoucí město“. Zdravý kraj Vysočina získal se svým projektem „Partnerství pro Vysočinu“, na kterém se NSZM aktivně podílí, druhé místo v soutěži Dobrá rada nad zlato pořádané Národním vzdělávacím fondem. Zcela nedávno si na společné konferenci v Kongresovém centru v Praze převzali diplomy i zástupci Zdravého kraje Vysočina a Zdravé obce **Strašín** za pilotní ověření a rozvoj Metodiky NSZM.

Nejčerstvějším přírůstkem do řady oceněných jsou hned tři Zdravá města, která doslova opanovala stupně vítězů čtvrtého ročníku soutěže O lidech s lidmi – Cena za místní demokracii – Zdravé město **Chrudim** se umístilo na prvním místě, hned za ním na druhém a třetím místě Zdravá města **Zlín** a **Pelhřimov**. Oceňované a pro veřejnost viditelné jsou **společné kampaně**, na kterých města spolupracují s celou řadou místních partnerů – škol, nevládních organizací i firem. Jak je vidět i v grafickém znázornění, letošní rok byl v tomto směru opravdu úspěšný – dařilo se zejména kampaním Evropský týden mobility a Den bez aut, Dnům zdraví a Dnům bez úrazů. Asociace poskytuje členům pro realizaci kampaní metodickou podporu, zprostředkovává spolupráci s odbornými partnery, případně nabízí jednotící témata, která usnadní medializaci aktivit všech členů nejen na místní, ale zejména na celostátní úrovni. V letošním roce to byla především exkluzivní spolupráce Zdravých měst a Centra dopravního výzkumu Brno na kampani s názvem „Pásovec“, která propagovala používání dětských autosedaček, a projekt pro děti, žáky a studenty škol „Bezpečná cesta do školy“, jejíž úspěšnost roste již po celé zemi. Populární a hojně zastoupená kampaň Dny bez úrazů bude v příštím roce součástí celostátního **Festivalu zdraví a pohybu**, pro nějž byla NZSM oslovena jako celostátní partner Českého rozhlasu a který vyvrcholí dne 3. června 2006 na olomouckém výstavišti Flóra. Aktivita k prevenci úrazů a podpoře zdraví budou prezentovány

v rámci samostatného pavilonu Zdravých měst. Pro rok 2006 je rovněž připravena užší spolupráce při organizaci Evropského týdne mobility a Dne bez aut s Ministerstvem životního

prostředí, která by měla směřovat k hladkému průběhu celé kampaně a dalšímu zvýšení zájmu nejen Zdravých měst a obcí. Více informací ke kampaním v letošním ale i minulých letech viz <http://www.nszm.cz/kampani>.

Co přináší asociace pro své členy v novém roce?

Rok 2006 bude pro mnohá města, obce a kraje v ČR zlomovým. Nejen z hlediska toho, že bude rokem volebním, ale především bude důležitým rokem, ve kterém se budou moci připravit na **čerpání zdrojů EU**. Od roku 2007 totiž přichází druhá a zcela

jistě poslední vlna výrazných finančních podpor ze strany Evropské unie. Mnohá města, obce i kraje již byla v žádostech o dotace pro podporu svých aktivit velmi úspěšná, avšak

z hlediska maximálního čerpání využitelných prostředků je v mnohých krajích, ale i na celostátní úrovni velká rezerva.

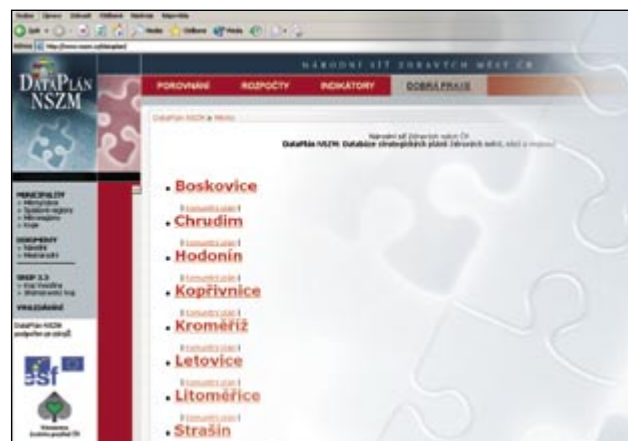
Cílem NSZM pro příští rok je nadále pomáhat svým členům **umět „dosáhnout na peníze“** – tedy připravit kvalitní projekty, které pozdvihnou prosperitu a kvalitu života obyvatel měst a obcí. V letošním roce se asociace k tématu čerpání evropských zdrojů aktivně postavila zejména ve Zdravém kraji Vysočina. Zde v průběhu několika měsíců NSZM spolupracovala s krajem na vytváření partnerství na úrovni obcí s pověřenou působností III. stupně a na mapování toho, jak jsou budoucí žadatelé (města, obce, firmy, neziskové organizace a další) připraveni na čerpání dotací v příštím plánovacím období. Pro příští rok připravuje asociace podobnou spolupráci v Jihomoravském kraji a ve Zdravém Zlínském kraji. Na tomto místě nutno zmínit, že skutečně kvalitních projektů, které „skokově“ zvyšují místní prosperitu, na kterých by se dohodnul celý region, se kterými by souhlasila veřejnost a které mají dořešené majetko-právní vztahy je v naší republice poskrovnu. Zdravá města a samozřejmě tak i Zdravé kraje však mají „náskok“. Díky tomu, že mnohá z nich se již po léta ptají obyvatel na jejich názory a promítají tato očekávání a potenciál pro řešení problémů do své strategické dokumentace, mají půdu lépe připravenou. Pokud tuto výhodu zužitkují a své projektové návrhy podloží daty získanými z aktivní spolupráce s veřejností, výrazně zvyšují své šance na úspěch.

Aby tyto výhody byly viditelnější a lépe využitelné, soustředila se NSZM v tomto roce i na objektivně měřitelné ukazatele, které prokážou, jak je veřejná správa aktivní ve vztahu k uplatňování názorů svých obyvatel. Oficiální sada **Kritérií místních Agend 21**, kterou asociace připravila ve spolupráci s Pracovní skupinou pro MA21 Rady vlády pro udržitelný rozvoj a které v průběhu roku podrobila ověření v praxi, jsou právě tímto nástrojem. Kritéria pomohou objektivně zhodnotit kvalitu města a obcí, a každý se tak dle svých aktivit může zařadit do oficiální databáze MA21 (více info na <http://www.nszm.cz/ma21>). Již v současné době lze argumentu o kvalitní realizaci procesů MA21 využít při žádostech z vybraných grantů, a věříme, že i nadále přibude opatření, které pozitivně ohodnotí účast v Databázi MA21 a realizaci Projektu Zdravé město. Asociace aktivně vyjedná na národní, ale i mezinárodní úrovni, aby aktivity členů byly v tomto ohledu plně zhodnoceny.

Další konkrétní pomocí v oblasti získávání externích zdrojů pro realizaci aktivit Zdravých měst, budou v příštím roce tzv. **„projektové inkubátory“** – poradenská setkání, kde budou zástupci NSZM a expertní poradenské firmy zdarma radit a pomáhat členům s přípravou jejich projektů. Nedílnou součástí služeb NSZM ve vztahu k získávání finančních dotací, je pravidelný interní **informační servis** o aktuálních výzvách a vhodných grantech. V roce 2005 bylo koordinátorům PZM

a MA21 zasláno více než 100 využitelných emailových zpráv z této oblasti.

V roce 2006 bude dále rozvíjen internetový pomocník pro strategické řízení Zdravých obcí, měst a krajů – **DataPlán NSZM**. Jedná se o databázové prostředí, v němž lze přehledně pracovat s veškerou strategickou dokumentací jednotlivých měst, obcí a regionů. Může ho využívat každá municipalita k tomu, aby byla schopna sladit záměry, priority a cíle v jednotlivých oblastech svého rozvoje a zároveň mohla sledovat, jaké finanční prostředky a jak účinně jsou do těchto oblastí rozděleny. Zároveň bude možné sledovat, jaké projekty či projektové záměry pro financování z externích zdrojů již existují, což bude znamenat efektivnější postup při získávání evropských dotací. Spolupráci mezi jednotlivými municipalitami a možnost sdílet informace o již proběhnutých projektech ulehčí také další součást Dataplánu, jímž je **Databáze příkladů dobré praxe**. Jak už sám název napovídá, jde o „zásobník“ úspěšných projektů a aktivit, které jsou svým charakterem něčím výjimečné, přinášejí řadu inovativních, pozoruhodných a praktických řešení nejrůznějších problémů ve městech a obcích. Databáze bude sloužit jako přehledný a uživatelsky přátelský internetový nástroj, který pomáhá jednotlivé PDP shromažďovat, systematicky třídit a poté poskytnout zájemcům z řad státní správy a samosprávy, neziskových organizací, soukromého sektoru ale i jednotlivcům z řad veřejnosti.

V současné době se řada zmíněných funkcí rozvíjí. V tomto směru bude příští rok velmi důležitý, neboť by se měl během této doby DataPlán naplnit dostupnými daty z měst, obcí a regionů. Více informací naleznete také na <http://www.nszm.cz/dataplan>.

I v roce 2006 bude NSZM nadále **vzdělávat a školit** své členy (koordinátory i další pracovníky úřadů) ve znalostech a praktických dovednostech pro realizaci PZM a MA21. Témata budou např. strategické řízení a uplatňování udržitelného rozvoje na místní úrovni, manažerské dovednosti či kvalitní medializace aktivit ve Zdravých městech.

